

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“สินบน” คำนี้ในประเทศไทยมีการใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งสมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นคำที่อยู่เคียงคู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านานจนประชาชนในประเทศเคยชิน กล่าวคือบุคคลใดต้องการให้สิ่งที่ตนต้องการบรรลุผลไม่ว่าสิ่งที่ต้องการนั้นจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ เรื่องดีหรือไม่ดี บุคคลนั้นก็จะอำนวยความสะดวกด้วยการให้สินบนกับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีความเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น เพื่อให้ผู้รับสินบนดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของตน สำหรับคำว่า “สินบน” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พิจารณาความหมายว่าสินบนเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้บุคคลนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ทั้งนี้ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีข่าวตามสื่อต่างๆ มากมายเกี่ยวกับการให้สินบน ซึ่งมีทั้งเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อประเทศน้อยไปจนถึงเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อประเทศเป็นอย่างมาก อาทิ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 สำนักข่าวไทยรัฐออนไลน์เสนอข่าวเกี่ยวกับความคืบหน้าการพิจารณาคดีของอดีตผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว อำเภอสามพราณ ในข้อหาเสนอให้สินบนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ช่วยเหลือในการพิจารณาคดียุบพรรคการเมือง¹ ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นการให้สินบนกับผู้ตัดสินคดีในศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้มาซึ่งผลของคดีที่ผู้เสนอให้สินบนต้องการ อันเป็นการทำลายความเชื่อมั่นของการดำรงความยุติธรรมของผู้ตัดสินคดีซึ่งเป็นที่พึงของประชาชน นอกจากนี้ ในวันที่ 27 ธันวาคม 2561 สำนักข่าวไทยรัฐออนไลน์เสนอข่าวที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณี อดีตผู้บริหารบริษัทซูบิชิ ฮิตาชิ เพาเวอร์ฯ รับสารภาพต่อศาลโตเกียวว่าให้เงินสินบน 11 ล้านบาทแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงคนหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย แลกเปลี่ยนกับการได้รับอำนวยความสะดวกในการขนเครื่องจักรจีนท่าเรือไปใช้ในโครงการสร้างโรงไฟฟ้าแห่งหนึ่ง

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.royin.go.th/dictionary>. [2563, 25 เมษายน].

² ไทยรัฐออนไลน์. (2559). *“อุทธรณ์จำคุก 2 ปี อดีต ผกก.โพธิ์แก้ว! คดีสินบน คดียุบพรรค ททท”*. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/content/579742>. [2563, 25 เมษายน].

ในประเทศไทย³ สำหรับกรณีนี้มีนัยสำคัญ คือคำรับสารภาพอ้างว่าเป็นการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่ง ซึ่งคำรับสารภาพดังกล่าวจะมีผลต่อคดีว่าผู้ให้สินบน จะต้องรับความผิดทางอาญาตามกฎหมายไทยหรือไม่ ต่อมาเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2562 สำนักข่าวไทยรัฐออนไลน์เสนอข่าวกรณีเลขานุการองค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ไทย) เรียกร้องให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตรวจสอบคดีทุจริตใหม่ๆ กรณีที่ยักษ์ใหญ่ คอมพิวเตอร์สหรัฐอเมริกา อันได้แก่บริษัทไมโครซอฟท์ ยินยอมจ่ายค่าเสียหายให้คณะกรรมการ ตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา เป็นเงิน 16.6 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 512 ล้านบาท) ฐานที่ ไมโครซอฟท์จ่ายสินบนให้เจ้าหน้าที่ต่างชาติรวมทั้งประเทศไทยด้วย อีกทั้งยังมีคดีบริษัทโรลส์-รอยซ์ คิดสินบนเจ้าหน้าที่ไทย เพื่อขายเครื่องบินให้การบินไทย หรือกรณีที่หน่วยราชการทหารและ พลเรือนไทยถูกนักธุรกิจหลอกให้ซื้อเครื่องตรวจวัดถูระเบิดจีที 200 ที่ใช้การไม่ได้ ซึ่งนักธุรกิจ อังกฤษดังกล่าวติดคุก และทางการไทยเสียหายราว 700 ล้านบาท⁴ และเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2563 สำนักข่าวไทยรัฐออนไลน์เสนอข่าว เกี่ยวกับการให้สินบนเพื่อแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจะเห็นว่าการให้สินบนนั้นยังมีอยู่ในสังคมทุกยุคทุกสมัย และเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องมีการแก้ไข อีกทั้งกรณีการให้สินบนนี้ ผู้ประกอบกิจการและนักธุรกิจ ได้ใช้ช่องว่างทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบน โดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และให้ผู้แทน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลนั้นให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น ซึ่งเป็นที่ทราบว่านิติบุคคลเหล่านี้เป็น กลไกสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศหากปล่อยให้มีการให้สินบนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ ของนิติบุคคลจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างแน่นอน อีกทั้งการให้สินบน เจ้าหน้าที่ของรัฐยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริต กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่อยู่ในมือจะกระทำการหรือไม่กระทำการใดในหน้าที่โดยเห็นแก่ สินบน แม้การกระทำนั้นจะเกิดผลเสียอย่างร้ายแรงกับทางราชการและประเทศก็ตาม นอกจากนี้ ยังมีการให้สินบนอีกกรณีที่สำคัญยิ่ง คือ การให้สินบนกับผู้ที่มีความสำคัญในผลของคดีที่พิจารณา โดยศาล กล่าวคือให้สินบนกับพยานในคดีเพื่อจูงใจให้เบิกความไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่มา

³ ไทยรัฐออนไลน์. (2561). “2 อดีตผู้บริหารมิตซูชิ รับสารภาพต่อศาลโตเกียว จ่ายสินบน 11 ล้าน จมท.ไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1455921>. [2563, 25 เมษายน].

⁴ ไทยรัฐออนไลน์. (2562). “คดีทุจริตการเมืองไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/1633123>. [2563, 25 เมษายน].

⁵ ไทยรัฐออนไลน์. (2563). “ส่องตำรวจ: สูญเงินแลมไม่ได้ตำแหน่ง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/news/local/1817086>. [2563, 25 เมษายน].

เบิกความเป็นพยานในคดี เพื่อให้ผลของคดีเป็นไปตามที่ผู้ให้สินบนต้องการ ส่งผลให้มีการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม โดยการยุ่งเหยิงกับพยานบุคคล จึงไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

สำหรับประเทศไทยในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นประมวลกฎหมายหลักในการกำหนดความรับผิดทางอาญาในฐานความผิดต่างๆ ซึ่งประชาชนรู้ และเข้าใจกันโดยทั่วไป และทั่วถึงนั้นได้กำหนดการให้สินบนเป็นความผิดทางอาญาไว้ใน 2 มาตรา ดังนี้ ในมาตรา 144⁶ บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และในมาตรา 167⁷ บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท” เมื่อพิจารณาแล้วองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นประกอบด้วย

ก. องค์ประกอบภายนอก

- 1) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้
- 2) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- 3) แก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน

ข. องค์ประกอบภายนอก

- 4) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่
- 5) โดยเจตนา

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของประเทศไทย ประกอบกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของสากล ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าหลักประกันของกฎหมายอาญา คือ การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณี ห้ามใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง และการตีความกฎหมายอาญาต้องตีความ

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 144.

⁷ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 167.

โดยเคร่งครัดตามหลักภาษา ความสัมพันธ์กันเป็นระบบของกฎหมาย ประวัติความเป็นมาของกฎหมาย และตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายอาญา ความผิดฐานให้สินบนของประเทศไทย ต้องตีความตามองค์ประกอบความผิดที่บัญญัติไว้อย่างเคร่งครัดไม่สามารถตีความนอกเหนือไปจากที่บัญญัติในกฎหมายได้ เมื่อพิจารณาแล้วบทบัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของประเทศไทย มีช่องว่างหลายประการที่ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายสากลที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ส่งผลให้กฎหมายไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะประชาชนไม่เกรงกลัวต่อความผิด อีกทั้งการให้สินบนบางกรณีก็ไม่เป็นความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการปลุกจิตสำนึกที่ไม่ดีต่อประชาชนทำให้การให้สินบนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาของประชาชนที่สามารถกระทำได้ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการใดในหน้าที่โดยเห็นแก่สินบน รวมทั้งพยานในคดีที่เห็นต่อสินบนก็จะทำให้ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ อีกทั้งในท้ายที่สุดจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจต่อไป

เมื่อได้ศึกษากฎหมายซึ่งเป็นมาตรการลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบนของไทยตามประมวลกฎหมายอาญา ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ทำให้เกิดช่องว่างในการใช้บังคับกฎหมาย ไม่สามารถนำกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้สินบนมาลงโทษทางอาญาได้ ส่งผลให้ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีปัญหาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 และมาตรา 167

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144⁸ บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 167⁹ บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท” ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายได้กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบน

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 144.

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 167.

เฉพาะกรณีเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่เท่านั้น ดังนั้น เมื่อมีการให้สินบนเพื่อให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ ผู้ให้สินบนก็จะไม่มีความผิดทางอาญาแต่อย่างใด เช่นกรณีที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15847/2555¹⁰ “โจทก์ทั้งสองมอบเงินให้แก่จำเลยคนละ 40,000 บาท เป็นค่าตอบแทนจากการที่จำเลยบอกว่าจะช่วยโจทก์ทั้งสองให้สอบแข่งขันเข้าทำงานได้เท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์ทั้งสองมอบเงินเพื่อให้จำเลยนำไปให้เจ้าพนักงานเพื่อจูงใจให้กระทำการใดๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือช่วยให้โจทก์ทั้งสองเข้าทำงานได้โดยไม่ต้องสอบ หรือสอบเข้าทำงานได้แม้คะแนนไม่ถึง อันเป็นวิธีการที่ไม่ชอบ จึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ทั้งสองกับจำเลยให้สินบนแก่เจ้าพนักงานอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ตามมาตรา 144 แห่งประมวลกฎหมายอาญา” ทั้งนี้ คำพิพากษาดังกล่าวพิพากษาว่าผู้ให้สินบนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยชอบด้วยหน้าที่ไม่มีความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 144 ทั้งที่การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานรับสินบนและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับสินบนไม่ว่าจะรับสินบนไปเพื่อกระทำการชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ก็มีความผิดทางอาญาทั้งสิ้น¹¹

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดความรับผิดทางอาญาเรื่องการให้สินบนของประเทศไทยในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาการให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีช่องว่างที่ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถโต้แย้งเพื่อไม่เป็นความผิดและไม่ต้องรับโทษ และส่งผลต่อไปในเรื่องของการไม่สามารถแก้ไขปัญหการรับสินบนได้ จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 และมาตรา 167 เพื่อปิดช่องว่างทางกฎหมายทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ และสามารถบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญา กรณีนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่มีการกำหนดความผิด กรณี นิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ผู้ประกอบการและนักธุรกิจ ได้ใช้ช่องว่างทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบน โดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และให้ผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลนั้นให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยที่นิติบุคคลไม่ต้องรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยแต่อย่างใด

¹⁰ ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15847/2555. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.deka.supremecourt.or.th>. [2563, 25 เมษายน].

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 149.

ซึ่งในประเทศไทยมีนิติบุคคลมากมายโดยเฉพาะนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีเรื่องของผลกำไรเข้ามาเกี่ยวข้อง หากนิติบุคคลไม่มีมาตรการในการป้องกันการให้สินบนของบุคลากรผู้เป็นผู้แทนของนิติบุคคล ก็จะทำให้มีการให้สินบนโดยผู้แทนของนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น เหตุที่นิติบุคคลไม่มีมาตรการดังกล่าวเพราะนิติบุคคลไม่มีความผิดใดๆ ในการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้แทนของนิติบุคคลผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว ทั้งที่ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการให้สินบนคือ นิติบุคคล อีกทั้ง นิติบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศหากปล่อยให้มีการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างแน่นอน เช่นกรณี อดีตผู้บริหารบริษัทมิตซูบิชิ ฮิตาชิ เพาเวอร์ฯ รับผิดชอบต่อศาลโตเกียวว่าให้เงินสินบน 11 ล้านบาทแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงคนหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย แลกเปลี่ยนกับการได้รับอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตขึ้นท่าเรือไปใช้ในโครงการสร้างโรงไฟฟ้าแห่งหนึ่งในประเทศไทย¹² หรือกรณีที่ยักษ์ใหญ่คอมพิวเตอร์สหรัฐอเมริกา อันได้แก่บริษัทไมโครซอฟท์ ยินยอมจ่ายค่าเสียหายให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา เป็นเงิน 16.6 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 512 ล้านบาท) ฐานที่ไมโครซอฟท์จ่ายสินบนให้เจ้าหน้าที่ต่างชาติรวมทั้งประเทศไทยด้วย คดีที่บริษัทโรลส์-รอยซ์ ติดสินบนเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อขายเครื่องยนต์ให้การบินไทย หรือกรณีที่หน่วยราชการทหาร และพลเรือนไทย ถูกนักธุรกิจหลอกให้ซื้อเครื่องตรวจวัตถุระเบิดจีที 200 ที่ใช้การไม่ได้ นักธุรกิจอังกฤษติดคุกทางการไทยเสียหายราว 700 ล้านบาท¹³

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีที่ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติความผิดและบทลงโทษนิติบุคคลที่ไม่มีมาตรการควบคุมหรือดูแลผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ทำให้ผู้แทนของนิติบุคคลให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีช่องว่างที่ทำให้นิติบุคคลสามารถโต้แย้งว่าไม่เป็นความผิดและไม่ต้องรับโทษ และส่งผลต่อไปในเรื่องของการไม่สามารถแก้ไขปัญหาการรับสินบนได้ จึงเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมความผิดฐานนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อปิดช่องว่างทางกฎหมาย ทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ และสามารถบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹² ไทยรัฐออนไลน์. (2561). “2 อดีตผู้บริหารมิตซูฯ รับผิดชอบต่อศาลโตเกียว จ่ายสินบน 11 ล้าน จนท.ไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1455921>. [2563, 25 เมษายน].

¹³ ไทยรัฐออนไลน์. (2562). “คดีทุจริตการเมืองไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/1633123>. [2563, 25 เมษายน].

ประการที่สาม ปัญหาการกำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา กรณีให้สินบนพยาน

การดำเนินคดี และการพิจารณาคดีของศาลในประเทศไทยนั้น ใช้ระบบกล่าวหา กล่าวคือ พิสูจน์ความถูกต้องกันด้วยพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานบุคคล ซึ่งพยานเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ศาลเห็นเพื่อนำมาพิจารณาวินิจฉัย และพิพากษาคดีในที่สุด ทั้งนี้ หากมีการให้สินบนพยานเพื่อให้เบิกความไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือเพื่อไม่ให้พยานมาเบิกความต่อศาล บุคคลผู้ให้สินบนนั้นจะมีความผิดเพียงเป็นผู้สนับสนุน ให้พยานเบิกความเท็จซึ่งมีบทลงโทษเพียงสองในสาม¹⁴ ของโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทเท่านั้น¹⁵ ทำให้ผู้ให้สินบนไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย กฎหมายไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยมีคดีที่โด่งดังมากคือ “คดีครูจอมทรัพย์” ที่มีการสร้างพยานหลักฐานเท็จโดยการให้ผลประโยชน์แก่บุคคลเพื่อให้ไปเป็นพยานในศาล เพื่อรื้อฟื้นคดีที่ตนถูกลงโทษในข้อหาขบถโดยประมาทชนผู้อื่นเสียชีวิตว่าตนไม่ใช่ผู้กระทำความผิดแต่ตนเป็นแพะ ซึ่งหากรื้อฟื้นคดีสำเร็จครูจอมทรัพย์จะได้รับเงินชดเชย และสิทธิประโยชน์มากมาย¹⁶

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่มีการบัญญัติ ความผิดและกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานให้สินบนพยานนั้น ทำให้เกิดการแทรกแซง กระบวนการยุติธรรมอันเป็นการยุ่งเหยิงกับพยานบุคคลโดยการให้สินบนต่อพยาน จึงไม่สามารถ นำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเกรงกลัว ตามทฤษฎีลงโทษเพื่อการข่มขู่ ยับยั้งอันเป็นการป้องกันการกระทำความผิด จึงเห็นควรให้มีการ เพิ่มเติมความผิดฐานให้สินบนพยานในประมวลกฎหมายอาญาไว้เป็นฐานความผิดเฉพาะ

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดกรณีการให้สินบน โดยศึกษากฎหมายระหว่างประเทศที่มีการกำหนดให้ ประเทศภาคีพึงจัดให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การให้สินบน เป็นความผิดทางอาญาภายใต้กฎหมายภายในประเทศนั้น และศึกษากฎหมายต่างประเทศ ทั้งระบบ Common Law และ Civil Law ว่ามีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการให้สินบนอย่างไร นำมาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการให้สินบนตามประมวลกฎหมายอาญา

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 86.

¹⁵ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 177.

¹⁶ ผู้จัดการออนไลน์. (2562). “ปิดตำนานดาว “ครูจอมทรัพย์” ไม่ใช่แค่เปลี่ยนจาก “แพะ” เป็น “แกะ” แต่สร้าง หลักฐานเท็จ ดิด “ลูก” หัวโต”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.mgonline.com/daily/detail/9620000023277>. [2563, 10 มิถุนายน].

ของประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการวิเคราะห์หาแนวทางและมาตรการทางกฎหมาย ในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนของไทย ให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักสากล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบน

1.2.2 เพื่อศึกษากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนของประเทศไทย ต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกรณีการให้สินบน

1.2.4 เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนของประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องด้วยประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้บัญญัติความผิดทางอาชญาฐานให้สินบนไว้เพียงสองมาตรา กล่าวคือมาตรา 144 และมาตรา 167 ซึ่งบทบัญญัติความผิดทั้งสองมาตรานั้นมีช่องว่างที่ทำให้การให้สินบนบางกรณีไม่เป็นความผิดทางอาญา ทำให้ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดมาตรา 144 และมาตรา 167 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อปิดช่องว่างทางกฎหมาย และเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดทางอาชญาฐานให้สินบนให้ครอบคลุมทุกกรณี

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ มุ่งเน้นศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด กรณี การให้สินบน โดยศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาขององค์การนาานาประเทศแห่งภาคพื้นอเมริกาเพื่อต่อต้านการทุจริต (Inter-American Convention Against Corruption), อนุสัญญาของสภายุโรปเรื่องกฎหมายอาญาว่าด้วยการทุจริต (Criminal Law Convention on Corruption), อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรม

(United Nations Convention Against Transnational Organized Crime) และอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (United Nations Convention against Corruption) และศึกษากฎหมายต่างประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ได้แก่ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ได้แก่ประเทศเดนมาร์ก และสวีเดน เปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย ประกอบกับศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอาญา การตีความกฎหมายอาญา และการลงโทษทางอาญา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดมารวบรวมวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อไป

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นหลัก โดยทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ จากข้อกำหนดและข้อตกลงของอนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศทั้งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law และใช้ระบบกฎหมาย Civil Law กฎหมายไทย หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ คำพิพากษาของศาลฎีกา เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบน

1.6.2 ทราบถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนของประเทศไทย ต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศ

1.6.3 ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบน

1.6.4 ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนของประเทศไทย